

Mark- och miljööverdomstolen

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport ”Slutna distributionssystem och interna nät” (Ei R2022:12)

Klimat- och näringslivsdepartementets dnr KN2023/02063

Mark- och miljödomstol prövar överklaganden av vissa av de beslut som nätmyndigheten fattar enligt 2 kap. ellagen (1997:957). Detta framgår av 13 kap. 6 § ellagen. Exempel på beslut som kan överklagas till mark- och miljödomstol är nätmyndighetens beslut med anledning av en ansökan om tillstånd att bygga och använda en starkströmsledning (nätkoncession) och nätmyndighetens bindande besked i frågan om en ledning omfattas av undantag från kravet på nätkoncession.

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

De beslut som nätmyndigheten fattar enligt förslaget till nytt 2 a kap. ellagen och nya 45-48 § i 4 kap. ellagen, överklagas till förvaltningsdomstol. Exempel på sådana beslut är bindande besked om att ett ledningsnät är ett slutet distributions-system och beslut om vilka kostnader en innehavare av ett internt nät får debitera en elanvändare. Att dessa beslut ska överklagas till förvaltningsdomstol följer av bestämmelserna i 13 kap. 5-7 § ellagen. Rapporten innehåller emellertid inga överväganden i frågan om besluten ska överklagas till förvaltningsdomstol eller allmän domstol.

I en ny paragraf, 4 kap. 45 § ellagen, föreslås bl.a. en definition av vad som avses med ett internt nät. Denna definition överensstämmer inte med vad som avses med ett internt nät enligt 2 § förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857), IKN-förordningen. Rapporten uppmärksammar inte detta. Domstolen menar att vad som avses med ett internt

nät inte bör skilja sig åt mellan de båda föreskrifterna. Om definitionen av interna nät skiljer sig åt försvårar det förståelsen och tillämpningen av föreskrifterna. I detta sammanhang vill domstolen även framhålla att kommentaren till 4 kap. 45 § ellagen (s. 99 i rapporten) inte korresponderar med författningsförslaget. Kommentaren beskriver innehållet i ett första stycke som inte återfinns i förslaget till ny 4 kap. 45 § ellagen.

Rapporten föreslår att överföring av el för någon annans räkning även ska få ske på ett nät som är beläget inom området för en allmän eller enskild institution, se förslaget till ny p. 11 i 24 § IKN-förordningen. Regleringen av interna nät i IKN-förordningen är kasuistisk. I 5-22 c § listas olika typer av interna nät som får byggas och användas utan nätkoncession. I 24 § IKN-förordningen finns sedan en lista över interna nät där överföring av el får ske för någon annans räkning. Den kasuistiska regleringen i IKN-förordningen riskerar att leda till att ett nät som inte ingår i uppräknningen i IKN-förordningen omfattas av krav på koncession, även om nätet i övrigt har samma egenskaper som de nät som enligt IKN-förordningen inte behöver nätkoncession. Detsamma gäller listan i 24 § över nät där överföring av el får ske för någon annans räkning. Ett alternativ till denna kasuistiska reglering är att istället formulera en mer generell beskrivning av nät som får byggas och användas utan nätkoncession och en mer generell reglering av när överföring av el för någon annans räkning får ske på sådana nät.

De föreslagna ändringarna i IKN-förordningen ska träda i kraft den 1 juli 2023. Detta framgår av avsnitt 8 (s. 67 i rapporten). Domstolen noterar emellertid att författningsförslaget inte innehåller något datum för ikraftträdande av ändringarna i IKN-förordningen. Bestämmelserna om slutna distributionssystem ska träda i kraft den 1 januari 2024 medan bestämmelserna om byte av elleverantör för elanvändare i interna nät ska träda i kraft först den 1 januari 2025. Rapporten innehåller ingen analys av eventuella konsekvenser av dessa olika ikraftträdandedatum.

Det finns ingen övergångsbestämmelse till ändringarna i IKN-förordningen. Därför är det inte helt klart om möjligheten att överföra el för annans räkning på ett internt nät, enligt förslaget till ändrad lydelse av 23 § IKN-förordningen, ska

gälla befintliga nät eller endast nät som anläggs efter ikraftträdandet av bestämmelsen. Domstolen anser att man vid den fortsatta beredningen av förslagen till ändringar i IKN-förordningen bör överväga behovet av övergångsbestämmelser.

Förordningsmotiven till IKN-förordningen, Fm 2007:1, bör kompletteras med motiven till de föreslagna ändringarna av förordningen.

Förslagen till ändringar i 23 och 24 § IKN-förordningen kan innebära en viss ökning av antalet interna nät. Domstolen kan konstatera att förslagen inte åtföljs av någon analys av sårbarheten hos interna nät eller någon diskussion om lämpligheten av interna nät med hänsyn till sårbarhetsrisker.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Petra Bergman och tekniska rådet Claes Becker. Föredragande har varit Ylva Svensson.

Ylva Osvald

Ylva Svensson